



EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

A7-0289/2013

23.9.2013

SUOSITUS

esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välisen luvattomasti maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamista koskevan sopimuksen tekemisestä
(05859/2013 – C7-0113/2013 – 2012/0332(NLE))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Edit Bauer

Menettelyjen symbolit

- * Kuulemismenettely
- *** Hyväksyntämenettely
- ***I Tavallinen lainsäätämismenettely (ensimmäinen käsittely)
- ***II Tavallinen lainsäätämismenettely (toinen käsittely)
- ***III Tavallinen lainsäätämismenettely (kolmas käsittely)

(Menettely määräytyy säädösesityksessä ehdotetun oikeusperustan mukaan.)

SISÄLTÖ

	Sivu
LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5	
PERUSTELUT	6
ULKOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO.....	8
VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS.....	11

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

**esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välisen luvattomasti maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamista koskevan sopimuksen tekemisestä
(05859/2013 – C7-0113/2013 – 2012/0332(NLE))**

(Hyväksyntä)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon esityksen neuvoston päätökseksi (05859/2013),
 - ottaa huomioon luonnoksen Euroopan unionin ja Armenian tasavallan väliseksi sopimukseksi luvattomasti maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta (05860/2013),
 - ottaa huomioon neuvoston Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 79 artiklan 3 kohdan ja 218 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan a alakohdan mukaisesti esittämän hyväksyntää koskevan pyynnön (C7-0113/2013),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 81 artiklan ja 90 artiklan 7 kohdan,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan suosituksen sekä ulkoasiainvaliokunnan lausunnon (A7-0289/2013),
1. antaa hyväksyntänsä sopimuksen tekemiselle;
 2. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ja Armenian tasavallan hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaan ”unionin toiminta kansainvälisellä tasolla perustuu sen perustamisen, kehittämisen ja laajentumisen johtoajatukseksi oleviin periaatteisiin, joita unioni pyrkii edistämään muualla maailmassa”. Tämä sitoumus olisi täytettävä kehittämällä ja rakentamalla kumppanuuksia kolmansien maiden kanssa siten, että pääpainona on demokratian, oikeusvaltion ja hyvän hallinnon alueen laajentaminen. Vuosien 2004 ja 2007 laajentumisten jälkeen EU:n ulkorajat muuttuivat ja syntyi selvä tarve vahvistaa EU:n suhteita uusiin naapurimaihin.

Kumppanuus- ja yhteistyösopimukset olivat tässä hyvin tärkeä väline. Niillä säänneltiin EU:n ja tiettyjen kolmansien maiden välisiä suhteita jo ennen edellä mainittuja laajentumisia. EU on solminut 1990-luvun jälkeen kymmenen kumppanuus- ja yhteistyösopimusta, joista yksi koskee Armeniaa. Kyseinen sopimus tuli voimaan 31. toukokuuta 1999. Sopimuksessa vahvistettiin yhteistyötä koskevat puitteet useilla aloilla, ja siihen sisältyi muun muassa laitonta maahanmuuttoa koskeva artikla (72 artikla), jossa molemmat osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä laittoman maahanmuuton estämiseksi ja valvomiseksi ja sitoutuvat ottamaan takaisin kaikki toisen osapuolen alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa.

Euroopan naapuruuspolitiikan (ENP) perustaminen oli selvä merkki uusille naapurimaille ja myös Etelä-Kaukasian maille, sillä ne olivat nyt paljon lähempänä unionin rajoja kuin ennen laajentumista. Armenian, Azerbaidžanin ja Georgian sisällyttäminen naapuruuspolitiikkaan merkitsi myös, että kumppanit olivat halukkaita syventämään kumppanuus- ja yhteistyösopimuksissa tarkoitettua yhteistyötä. Uusi Armeniaa koskeva ENP:n toimintaohjelma loi uusia kumppanuusnäkömiä, sillä siinä otettiin käyttöön muun muassa vuoropuhelu henkilöiden liikkuvuutta, kuten takaisinottoa ja viisumipolitiikkaa, koskevissa asioissa. Tavoitteena oli kuitenkin tässä vaiheessa ainoastaan vaihtaa viisumiasioita koskevaa tietoa, koska edessä oli vielä paljon työtä menettelyjen yhdenmukaistamiseksi EU:n vaatimusten kanssa.

Itäistä kumppanuutta pidetään tärkeänä askeleena, koska se on ENP:n erityinen ulottuvuus. Näiden uusien puitteiden tavoitteena on vauhdittaa EU:n ja Armenian, Azerbaidžanin, Valko-Venäjän, Georgian, Moldovan ja Ukrainan välistä taloudellista ja poliittista yhdentymistä.

Neuvosto antoi 19. joulukuuta 2011 komissiolle virallisen valtuutuksen neuvotella EU:n ja Armenian välisestä takaisinottosopimuksesta, joka allekirjoitettiin lopulta 19. huhtikuuta 2013. Ennen sen voimaantuloa tarvitaan kuitenkin Euroopan parlamentin hyväksyntä. EU on jo tehnyt takaisinottosopimuksen yhdeksän EU:n ulkopuolisen maan kanssa. Etelä-Kaukasian maista tällainen sopimus on solmittu tähän mennessä vasta Georgian kanssa, mutta neuvotteluja käydään jo Azerbaidžanin kanssa.

Lokakuun 27. päivänä 2011 annetussa yhteisessä julistuksessa EU:n ja Armenian välisestä liikkuvuuskumppanuudesta osapuolet päättivät perustaa vastavuoroisuuteen perustuvan liikkuvuuskumppanuuden, jotta voidaan hallita aiempaa paremmin laillista ja työvoiman maahanmuuttoa, myös kiertomuuttoa ja tilapäistä maahanmuuttoa.

Esittelijä uskoo Euroopan komission ja neuvoston tapaan, että Armenia on nyt useiden neuvottelukierrosten jälkeen valmis tekemään sopimuksen.

Viisumikäytäntöjen helpottamista koskevan sopimuksen tasapainottamiseksi tarvitaan konkreettisia toimia, joilla torjutaan ja hallitaan laitonta muuttovirtaa. Jo kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen sisältyi artikla, jossa käsiteltiin takaisinottamista ja jossa molemmat osapuolet sopivat ottavansa takaisin kaikki toisen osapuolen alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa. Hiljattain neuvotellun takaisinottosopimuksen tavoitteena on ottaa käyttöön vastavuoroisuutta noudattaen nopea ja toimiva menettelyt kyseisten henkilöiden tunnistamiseksi ja palauttamiseksi turvallisesti ja säännönmukaisesti.

Takaisinottoa ja viisumikäytäntöjen helpottamista koskevien sopimusten tekeminen on tärkeä askel Armenian ja EU:n keskinäisten välien kannalta. Yhdentymistä on kuitenkin edelleen syvennettävä. Myös Etelä-Kaukasialla koskevan EU:n strategian tarpeellisuudesta 20. toukokuuta 2010 antamassaan päätöslauselmassa Euroopan parlamentti kehottaa EU:ta toimimaan aktiivisemmin Etelä-Kaukasian alueella. Osapuolet neuvottelevat jo tiiviimmistä yhdentymisestä assosiaatiosopimuksen avulla. Sopimuksella vahvistetaan Armenian ja EU:n välistä yhteistyötä.

Takaisinottosopimuksen tekemisen yhteydessä

- esittelijä kehottaa tekemään sopimuksen ja tukee sitä, sillä sopimus helpottaa erityisesti kansalaisten liikkuvuutta, joka on tärkeää ihmisten välisten yhteyksien luomisessa;
- esittelijä kehottaa komissiota seuraamaan näiden kahden sopimuksen täytäntöönpanoa sellaisten mahdollisesti raskaiden säännösten havaitsemiseksi, joita olisi korjattava, jotta viisumikäytäntöjen yksinkertaistamisen etuja voidaan hyödyntää kattavasti;
- esittelijä kehottaa komissiota vauhdittamaan neuvottelutoimia vastaavan sopimuksen tekemiseksi Azerbaidžanin kanssa viimeisenä Etelä-Kaukasian maista;

lisäksi esittelijä kehottaa neuvostoa, komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa painottamaan neuvotteluissa johdonmukaisesti EU:n ja Armenian assosiaatiosopimusneuvotteluista 18. huhtikuussa 2012 annetussa parlamentin päätöslauselmassa annettuja suosituksia.

27.6.2013

ULKOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisön ja Armenian tasavallan välisen sopimuksen tekemisestä luvattomasti maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta (05859/2013 – C7-0113/2013 – 2012/0332(NLE))

Valmistelija: Tomasz Piotr Poręba

LYHYET PERUSTELUT

Euroopan naapuruuspolitiikan (ENP) lujittamista koskevassa 4. joulukuuta 2006 annetussa tiedonannossaan¹ komissio suosittelee, että ENP-maiden kanssa olisi käynnistettävä takaisinottamista ja viisumikäytäntöjen helpottamista koskevat neuvottelut. Jäsenvaltiot sopivat joulukuussa 2005 pysyvien edustajien komiteassa viisumien myöntämisen helpottamista koskevan EU:n politiikan kehittämiseen liittyvästä yhteisestä periaatteellisesta lähestymistavasta, jonka mukaan sopimusta viisumien myöntämisen helpottamisesta ei tehtäisi ennen takaisinottosopimusta.

Itäisen kumppanuuden perustamista koskevassa 7. toukokuuta 2009 annetussa Prahan huippukokouksen yhteisessä julkilausumassa korostetaan, että on tärkeää tukea kansalaisten liikkuvuutta turvallisessa ympäristössä viisumikäytäntöjen helpottamista ja takaisinottoa koskevien sopimusten avulla. Julkilausumassa viisumipakon poistaminen asetetaan pitkän aikavälin tavoitteeksi, jonka yhteydessä turvallisuutta on parannettava rajatylittävän rikollisuuden ja laittoman maahanmuuton torjumiseksi. Syyskuussa 2011 pidetyssä Varsovan huippukokouksessa vahvistettiin nämä tavoitteet ja korostettiin erityisesti, että tulevaan yhteistyöhön ja koordinointiin pitäisi sisältyä pyrkimys laittoman siirtolaisuuden ehkäisyyn ja torjumiseen, turvallisen ja hyvin hallitun maahanmuuton ja liikkuvuuden edistämiseen sekä yhdenmennyyn rajaturvallisuuteen.

Päätösehdotuksessa otetaan huomioon olemassa oleva Armenian kanssa tehtävän yhteistyön nykyinen kehys, erityisesti 1999 voimaan tullut kumppanuus- ja yhteistyösopimus, marraskuussa 2006 hyväksytty EU:n ja Armenian välinen Euroopan naapuruuspolitiikan toimintaohjelma, itäistä kumppanuutta koskevan huippukokouksen julkilausumat sekä käynnissä olevat neuvottelut EU:n ja Armenian assosiaatiosopimuksesta, ja ilmennetään niitä.

¹ COM(2006)0726

Armenian kanssa tehtävää takaisinottosopimusta koskevien neuvottelujen käynnistäminen hyväksyttiin muodollisesti 19. joulukuuta 2011. Neuvottelut aloitettiin helmikuussa 2012 ja sovittu teksti parafoitiin 18. lokakuuta 2012.

Sopimuksen tekemistä koskeva päätösehdotus sisältää tietyt vakiomuotoiset EU:n ja kolmansien maiden välisiin takaisinottosopimuksiin sisältyvät osat.

Takaisinottovelvollisuudet on laadittu täydellistä vastavuoroisuutta noudattaen, ja ne koskevat omia kansalaisia sekä kolmansien maiden kansalaisia ja kansalaisuudettomia henkilöitä.

Sopimus sisältää myös kahden viimeksi mainitun ryhmän takaisinottomenettelyn edellytykset. Sopimuksessa määrätään sopimuksen käytännön soveltamisessa tarvittavista käytännön järjestelyistä, kuten yhteisen takaisinottokomitean perustamisesta, nopeutetun menettelyn ehtoista sekä kustannuksia, tietosuojaa ja suhdetta muihin kansainvälisiin velvoitteisiin koskevista lausekkeista. Määräyksiä sovelletaan Armenian ja Euroopan unionin alueella lukuun ottamatta Irlantia, Tanskaa sekä Yhdistynyttä kuningaskuntaa.

Sopimuksessa vahvistetaan, että sopimusta sovellettaessa varmistetaan ihmisoikeuksien sekä sopimusosapuolille niihin sovellettavien kansainvälisten sopimusten nojalla kuuluvien velvoitteiden ja vastuualueiden kunnioittaminen.

Armenia on ratifioinut asiaan liittyviä kansainvälisiä yleissopimuksia, mukaan luettuina pakolaisten asemaa koskeva Geneven sopimus vuodelta 1951 ja vuoden 1967 pöytäkirja. Armenia on Euroopan neuvoston ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön jäsenvaltio. Lisäksi Armenia osallistuu itäiseen kumppanuuteen, joka perustuu sitoutumiselle kansainväliseen oikeuteen ja perusarvoihin mukaan luettuna ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen. EU:n ja Armenian uutta ja tehostettua assosiaatiosopimusta koskevat neuvottelut aloitettiin 15. heinäkuuta 2010. Lisäksi EU:n ja Armenian ihmisoikeusvuoropuhelu käynnistettiin joulukuussa 2009. Tähän mennessä keskustelukierroksia on käyty neljä.

Edellä mainitut tekijät huomioon ottaen valmistelija katsoo, että Armeniassa ovat toiminnassa riittävän moitteettomat järjestelyt, joilla voidaan varmistaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden oikeuksien kunnioittaminen. Takaisinottoa koskeva sopimus olisi tehtävä hyvissä ajoin ja sen olisi tultava voimaan samanaikaisesti viisumien myöntämisen helpottamista koskevan sopimuksen kanssa, koska mainitut kaksi sopimusta liittyvät toisiinsa.

Ulkoasiainvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa esittämään parlamentille, että se antaa hyväksyntänsä.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	27.6.2013
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 28 -: 1 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Bastiaan Belder, Michael Gahler, Ana Gomes, Anna Ibrisagic, Liisa Jaakonsaari, Anneli Jäätteenmäki, Jelko Kacin, Tunne Kelam, Eduard Kukan, Alexander Graf Lambsdorff, Marusya Lyubcheva, Ria Oomen-Ruijten, Bernd Posselt, Hans-Gert Pöttering, Tokia Saïfi, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, Marek Siwiec, Charles Tannock, Eleni Theoharous, Geoffrey Van Orden, Boris Zala
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Antonio López-Istúriz White, Marietje Schaake, Traian Ungureanu, Ivo Vajgl, Janusz Władysław Zemke
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (187 art. 2 kohta)	Leonidas Donskis, Danuta Jazłowiecka, Gabriel Mato Adrover

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	18.9.2013
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 38 -: 8 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Jan Philipp Albrecht, Roberta Angelilli, Edit Bauer, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Salvatore Caronna, Philip Claeys, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Cornelia Ernst, Tanja Fajon, Hélène Flautre, Kinga Gál, Kinga Göncz, Sylvie Guillaume, Ágnes Hankiss, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Lívia Járóka, Timothy Kirkhope, Juan Fernando López Aguilar, Svetoslav Hristov Malinov, Clemente Mastella, Véronique Mathieu Houillon, Claude Moraes, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Renate Sommer, Rui Tavares, Nils Torvalds, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Tatjana Ždanoka, Auke Zijlstra
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Alexander Alvaro, Cornelis de Jong, Marian-Jean Marinescu, Salvador Sedó i Alabart, Janusz Wojciechowski
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (187 art. 2 kohta)	Nuno Teixeira